

Vergaderjaar 2021–2022

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 2418

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 november 2021

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de Raad Buitenlandse Zaken Handel van 29 november 2021.

In de bijlage bij deze brief vindt u de kaderinstructie voor de delegatie van het Koninkrijk der Nederlanden voor deze Ministeriële Conferentie. De instructie schetst de inzet op hoofdlijnen van het Koninkrijk der Nederlanden in aanloop naar en tijdens de 12e Ministeriële Conferentie.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
Th.J.A.M. de Bruijn

GEANNOTEEERDE AGENDA RAAD BUITENLANDSE ZAKEN/ HANDEL VAN 29 november 2021

Op 29 november 2021 zal in Genève de Raad Buitenlandse Zaken Handel onder Sloveens voorzitterschap plaatsvinden, voorafgaand aan de 12e Ministeriële Conferentie (MC12) van de WTO die van 30 november tot en met 3 december plaatsvindt in Genève¹. De agenda van de Raad Buitenlandse Zaken Handel zal derhalve overeenkomen met die van MC12. Belangrijke thema's tijdens MC12 zullen onder meer zijn: een mogelijk akkoord over visserijsubsidies, duurzaamheid en handel, handel en gezondheid en landbouw. Daarnaast zal MC12 in het teken staan van hervorming van de WTO en het aangeven van de richting waarin de organisatie zich de komende jaren moet ontwikkelen. Bij de afsluiting van MC12 zal de RBZ opnieuw bijeenkomen om de EU positie t.a.v. de uitkomsten van MC12 te bepalen.

Het welslagen van MC12 is van groot belang voor het multilaterale handelssysteem en voor Nederland. Daarom zal Nederland in de Raad en tijdens MC12 inzetten op enkele gerichte resultaten. De EU dient tijdens de Conferentie leiderschap, ambitie en flexibiliteit te tonen. Het op regels gebaseerde multilaterale handelssysteem is immers essentieel voor de Nederlandse en Europese economie. Daaruit volgt dat de EU dit systeem ook moet durven verdedigen. Hierbij dient aangetekend te worden dat de WTO zich al geruime tijd in een impasse bevindt en dat het krachtenveld zich slecht leent voor grote doorbraken tijdens MC12.

Het kabinet is er zeer aan gehecht dat cruciale maatschappelijke uitdagingen, met name klimaatverandering, een grotere plek binnen de WTO krijgen. Nederland ziet in het bijzonder een belangrijke rol weggelegd voor een akkoord om schadelijke visserijsubsidies in te perken. De komende weken zal dagelijks onderhandeld worden op basis van de huidige voorzitterstekst². Hierin staan nog een aantal punten open, bijvoorbeeld wat betreft subsidieregels voor overbeveste bestanden en overcapaciteit. De EU voert doorlopend gesprekken met derde landen om tot een gebalanceerde en ambitieuze tekst te komen. Het kabinet is van mening dat de EU zich ambitieus en flexibel op moet stellen binnen deze onderhandelingen.

De EU zal daarnaast naar verwachting een drietal plurilaterale verklaringen over handel en milieu kunnen steunen. Ten eerste wordt gewerkt aan een verklaring over handel, duurzaamheid en milieu naar aanleiding van de *Trade and Environmental Sustainability Structured Discussions* (TESSD) die sinds november 2020 plaatsvinden. De EU heeft erop ingezet dat hierin aandacht is voor o.a. het vergroenen van «Aid for Trade», vergroten van transparantie over klimaatmaatregelen en het promoten van handel in groene goederen en diensten. Daarnaast steunt het kabinet het aansluiten van de EU bij een verklaring over het tegengaan van plasticvervuiling en over het afbouwen van fossiele brandstofsubsidies.

Naar verwachting kan ook een plurilaterale verklaring over handel en gender worden aangenomen. Het streven is dat een zo groot mogelijke groep van de 127 landen die een eerdere verklaring over handel en gender steunen, zich hieraan verbindt. Het kabinet ziet graag dat gender en *women's economic empowerment* een vaste plek krijgen in het werk van de WTO-leden.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² WTO | 2021 News items – Revised fisheries subsidies text kicks off intensified negotiations ahead of MC12, https://www.wto.org/english/news_e/news21_e/fish_08nov21_e.htm

De WTO-leden onderhandelen tevens over een verklaring van het voltallige WTO-lidmaatschap over Trade & Health, in het bijzonder met het oog op de Covid-19 pandemie. Deze verklaring, mede door de EU voorgesteld, voorziet in aspecten als handelsfacilitatie, het minimaliseren van exportrestricties en transparantie in handelsgerelateerde maatregelen t.a.v. voor de bestrijding van de pandemie essentiële producten. Het kabinet steunt de inzet van de EU hierop. Apart hiervan worden ook intellectuele eigendomsrechten in het kader van de pandemie besproken. Het kabinet heeft er binnen de EU, in lijn met de motie van het lid Piri c.s.³, herhaaldelijk op aangedrongen dat de EU zich constructief opstelt wat betreft een beperkt waiver-voorstel gericht op coronavaccins.

Voor veel WTO-leden is een resultaat op landbouwgebied tijdens MC12 van groot belang. Het ligt niet in de lijn der verwachting dat er tijdens MC12 afspraken zullen worden gemaakt over zaken als binnenlandse landbouwsteun of markttoegang. Wel behoren afspraken over meer transparantie en werkprogramma's over o.a. binnenlandse steun tot de mogelijkheden. Nederland zet daarbij in op transparante procesafspraken over binnenlandse landbouwsteun, met aandacht voor de EU-prioriteiten bij het verduurzamen van de landbouw, zoals de EU Green Deal en Boer-tot-Bord.

Naast de directe resultaten zal het belang van MC12 ook liggen in het vormgeven van de ambities voor WTO-hervormingen voor MC13. Hoewel vrijwel alle WTO-leden het erover eens zijn dat hervorming van de organisatie nodig is, is er nog geen consensus over hoe die hervormingen er uit zouden moeten zien. De EU heeft daarom een voorstel gedaan tot een Werkgroep voor Hervormingen. Het kabinet steunt dit voorstel en hoopt dat hiermee het hervormingsproces verder geïnstitutionaliseerd kan worden. Het kabinet hecht voor MC13 grote waarde aan het maken van afspraken op gebieden waar de WTO nog niet in regelgeving voorziet, bijvoorbeeld op industriële subsidies en staatsgeleide bedrijven, maar ook op e-commerce. Nederland zal hierop blijven inzetten.

Daarnaast is het kabinet van mening dat herstel van de beroepsmogelijkheid binnen het geschillenbeslechtingsysteem van de WTO van essentieel belang is. Het kabinet staat open voor een fundamentele hervorming van het Beroepslichaam om zo tegemoet te komen aan de zorgen van de VS en tegelijkertijd het draagvlak te behouden onder alle WTO-leden. Het karakter van een onafhankelijk, bindend systeem met een beroepsmogelijkheid dient hierbij behouden te blijven.

---

³ Kamerstuk 35 663, nr. 21